REPOLA-SEURA R.Y.

Repolainen 86

Jäsentiedote 4/2018

www.repola-seura.net

Repolainen

Repola-seura ry:n jäsenlehti

Numero 86, 4/2018, joulukuu
Numeron 87 aineisto lähetettävä päätoimittajalle 1.2.2019

Päätoimittaja
Lea Tserni-Puittinen
lea.tsernipuittinen@lieksa.fi
puh. 050 520 4121
Kylänlahdentie 24, 81810 Jamali

Toimituskunta
Repola-seuran hallitus

Repola-seura ry

Hallituksen ja toimihenkilöiden yhteystiedot ovat takakannen etusivulla.
Seuran nettisivut ovat osoitteessa www.repola-seura.net,
josta löytyy myös vanhoja Repolaisen numeroita.

Jäsenhakemukset ja osoitteenmuutokset
Jäsensihteeri Päivi Kiiskinen, Kiehiskuja 3, 80140 Joensuu,
gsm 050 511 6580, paivi.kiiskinen1@gmail.com

Vuosijäsenmaksu 25 e, ainaisjäsenmaksu 200 e, kannatusjäsenmaksu 100 e, perheenjäsenmaksu puolisosta ja alle 15-vuotiaasta lapsesta 0 e. Vuosijäsenmaksu maksetaan toukokuussa Repolaisessa oleva viitenumero mainiten.
Seuran pankkitili: Op Polvijärvi, FI05 5354 0420 0466 26.

Painopaikka: Kirjapaino PR-Offset, Joensuu

Kansikuva: *Repolan pieni kirkko marraskuussa 2018. (kuva Olga Tšernjavskaja)*

Aina ajankohtaista historiaa

Vuosisata on kulunut siitä, kun Suomi aloitti itsenäisenä valtiona elämisen. Tasavuosin on tapana palata muistelemaan menneitä, jotkut muistot ovat hauskoja, miellyttäviäkin. Kipeitä asioita muistellaan usein vain omassa mielessä eikä muistoja haluta jakaa. Muistoihin saattaa liittyä häpeää tai pelkoa, läheisten suojelemista pilkalta tai kiusaamiselta. Jokaisella on ollut omat syynsä.

Itä-Karjalan historiaan kuuluu sadan vuoden takaa vaihe, jota tiedotusvälineissä oli käsitelty vain vähän. Repolan ja Porajärven asukkaiden ja alueiden halu liittyä Suomeen oli 1918 tiedotusvälineissä vain vähän esillä, osasyynä on osittain kehittymätön tiedottaminen. Osasyynä saattaa olla myös se, että Vienan-Karjala oli taloudellisesti köyhää, vaikka kulttuuri ja luonto olivatkin rikkaita. Poliittinen ”rajapinta” saattoi olla myös syynä.

Repola-seuralla ja sen jäsenistöllä on tärkeä tehtävä säilyttää keskinäinen yhteys rajantakaisiin juuriin, lyömättä päätä siihen kuuluisaan Karjalan mäntyyn. Tänään meillä on hyvät mahdollisuudet hankkia tietoa, tallentaa muistoja ja saattaa niitä myös laajemman joukon käyttöön. Tiedonmurusia yhdistelemällä saamme kattavia kokonaisuuksia, joista tulevat sukupolvet voivat muodostaa omat ”Kalevalansa” tai ”Maamme-kirjat”. Seuramme toimesta on julkaistu kaksi erilaista kirjaa, historiallisempi Aunuksen Repola ja nykyaikaisempi Repola – elämää ja ihmisiä kahdella puolella rajaa. Molemmat kirjat ovat juuri nyt ajankohtaisia ja hyviä lähdeteoksia muutamien seuraavien vuosien keskusteluille kun Tarton rauhan tekemisestä tulee kuluneeksi sata vuotta ja Karjalan pakolaisvirta voimistui.

Kesän aikana olen saanut monia uusia yhteyksiä eri tahoille. Olen saanut keskustella Repola-seurasta ja sen toiminnasta. Seuran toiminta on koettu tärkeäksi ja tarpeelliseksi. Menneitten sukupolvien työn ja ratkaisujen kunnioittaminen korostuu entisestään arkistojen avautuessa myös rajan takana. Tutkijoilta toivotaan puolueetonta aktiivisuutta ”vanhojen kaivelemisessa”, ilman ylilyöntejä suuntaan tai toiseen.

Ensimmäinen vuoteni Repola-seuran puheenjohtajana on antanut minulle henkilökohtaisesti paljon uusia kokemuksia ja luottamusta siihen että olemme yhdessä tekemässä oikeita asioita. Näin vuoden 2018 päättyessä kiitän kaikkia yhteistyötahoja ja toivotan Repola-seuran jäsenistölle Rauhallista Joulua ja Hyvää Uutta Vuotta!

Ville Pänttönen, Repola-seuran puheenjohtaja

Talvi alkoi tehdä tuloaan Repolaan marraskuussa. Monelle tutun majapaikan mukava isäntä Pavel Tserniev lähettää terveisiä. Pavelin ja Irinan kodin pihamaata koristaa Pavelin taidokkaasti tekemä tuulimylly. (kuva Irina Soboleva)

Ystävyyskoulutoimintaa yli rajan

Lieksan Keskuskoulun ylä- ja alakoulu ovat käynnistäneet Mosaiikki-leirikouluprojektin Venäjän Federaation Karjalan tasavallan Mujejärven ja Sukkojärven koulujen kanssa.

Projekti sai alkunsa syksyllä 2017 Nurmeksen Hyvärilässä, jossa venäläiset ja suomalaiset opettajat laativat suunnitelman laajan yhteistyön käynnistämisestä leirikoulujen merkeissä. Rahoitusta haettiin ja saatiin Cultura-säätiöltä. Aiemmin yhteistyö on ollut pienimuotoisempaa oppilas- ja opettajavierailujen merkeissä.

Ensimmäinen leirikoulu pidettiin tänä vuonna Mujejärvellä syyskuussa ja toinen lokakuussa Lieksassa ja Nurmeksessa. Projekti painottuu koulun ulkopuolella annettavaan opetukseen – oppilaat oppivat tekemällä, näkemällä ja kokemalla. Aihepiireinä ovat luonto, kulttuuri, historia ja liikuntamahdollisuudet. Projektin keskeisenä päämääränä on myös lisätä oppilaiden motivaatiota venäjän kielen opiskeluun ja kannustaa heitä käyttämään pientäkin kielitaitoaan. Lieksan perusopetuksessa opiskelee noin 70 oppilasta venäjän kieltä.

Lieksan kaupungilla ja Mujejärvellä on yhteistyösopimus mm. opetustoimeen ja kulttuurivaihtoon liittyen. Molemmat paikkakunnat ovat asukasluvultaan pieniä. Lieksassa asukasluku on noin 11 000, koko Mujejärven piirissä on 10 000 asukasta yhteensä. Mujejärven piiriin kuuluu 14 kylää, mm. Lendery (noin 30 km Suomen rajalta) Repola, Ontajärvi, Rukajärvi, Sukkojärvi jne. Piirin pääpaikka on Mujejärvi.

Projektin työnimeksi on valittu ‘Mosaiikki’, venäjäksi ‘Mozaika’ ja englanniksi ‘Mosaic’. Näitä kolmea kieltä projektissa on käytetty - valittu nimi on melkein sama kaikilla näillä kielillä ja siten projektillemme sopiva. Nimi kuvastaa prosessia, jossa kokoamme tietoja rajantakaisista naapureistamme palanen kerrallaan eri aihepiireihin ja opintokohteisiin liittyen. Näistä palasista muodostamme sitten kokonaisuuksia, jotka kuvaavat elinympäristöjämme - niiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Mujejärven piiri ja Lieksa tarjoavat rikkaan oppimisympäristön monipuolisine kohteineen. Kun opimme tuntemaan toisemme ja toistemme olosuhteet, myös mahdolliset ennakkoluulot naapuria kohtaan vähenevät.

Lieksalaisten leirikoulu käynnistyi maanantaina 17.9. klo 8.00

Keskuskoulun pihalta. Tähän mennessä oli tehty hyvinkin mittava valmistelutyö viisumihakemuksineen ynnä muine matkajärjestelyineen, vanhempainiltoineen, ohjelmavalmisteluineen ja ennakkotehtävineen molemmin puolin rajaa. Pienen opettaja/oppilasryhmän matka oli kaksi vuotta aiemmin pystytty tekemään Lieksan Inarin rajanylityspaikan kautta, mutta tällä kertaa matka suuntautui Kuhmoon, Vartiukseen ja Kostamukseen, josta matkaa jatkettiin kohti Mujejärveä. Maukas lounas nautittiin Kostamuksessa, josta lyhyen tutustumisen jälkeen yhteensä yli 300 kilometrin matka jatkui. Jo matkan aikana oppilailla oli venäjän kieleen liittyviä sanastotehtäviä. Perille Mujejärvelle saavuttiin heikohkojen tieolosuhteiden takia aikataulusta kaksi tuntia myöhässä klo 18.30. Majoituspaikkana oli Mujejärven piirihallinnon omistama hotelli.

Mujejärven 300 oppilaan koulu oli panostanut leirikouluohjelman laatimiseen todella paljon. Oppilaat olivat todella aktiivisesti mukana toiminnassa. Tiistaipäivän aikana osallistuimme englannin, venäjän, käsityön ja liikunnan monipuolisille tunneille. Opiskelu tapahtui suomalais-venäläisissä ryhmissä kolmella kielellä. Oppilaiden tutustuminen ja ystävystyminen

Lieksalaiset koululaiset ja opettajat kielikylvyssä Mujejärven koululla (kuva Arja Villman)

Jokaiselle leirikoulun vierailupäivälle oli valittu oma teemansa ja oppimisympäristönsä (kuva Arja Villman)

tapahtui nopeasti ja he toimivat ryhmissään yllättävänkin rohkeasti. Myös liikuntatunnit olivat hyvin antoisia monipuolisine peleineen ja kilpailuineen. Näin myös opettajat saavat uusia vinkkejä omaan opetukseensa. Shoppailutaukokin oli, mutta liikunnallinen ohjelma jatkui vielä pitkälle iltaan kyykkäkilpailuineen ja taitoajoratoineen.

Myös keskiviikkopäivän ohjelma oli hyvin monipuolinen. Päivä alkoi käsityöaskartelulla, jatkui kieliopinnoilla ja liikuntahallilla oli vauhdikkaita kilpailuja ja nykytanssien opetusta. Päivällistauon jälkeen vierailumme huipentui Ystävyydenkonserttiin Taidekoululla. Konsertti sisälsi todella monipuolisia laulu- tanssi- ja soittoesityksiä. Meidän suomalaisetkin oppilaamme pääsivät esiintymään laulamalla oppilassäestyksellä todella kauniin englanninkielisen kappaleen Walking in the air. Läksiäistilaisuutena koulu järjesti vielä loppuillan aikana discon koulun tiloissa.

Venäläisten leirikoulu toteutui Lieksassa ja Nurmeksessa 8.12.2018. Vastaanottotilaisuuteen Nurmeksen Hyvärilään matkustimme pikkubussilla. Tilaisuudessa käytiin läpi tulevan viikon ohjelmaa. Tiistaina matka suuntautui Nurmeksen kautta Kolille, jossa oli luonnollisesti aiheena suomalainen luonto. Yhteisryhmissä oppilaat ratkaisivat runsaan määrän venäjän ja suomen kielisiä Koli-aiheisia tehtäviä Luontokeskus Ukossa.

Koli-esittelyfilmin jälkeen ohjelmassa oli patikointiretki upeissa maisemissa Kolin huipulla. Bussimatkojen aikana esiteltiin Pielisen Karjalan alueen historiaa ja nykypäivää, Pielisen alueen luontoa ja karjalaista kulttuuria.

Keskiviikkopäivänä opiskeltiin Lieksan keskustassa ja ylä- ja alakouluilla. Lukion ja yläkoulun oppilaat olivat valmistelleet korkeatasoisen konsertin lukion auditorioon. Siellä esiteltiin projektimme eri vaiheita. Lieksan historiaan ja nykypäivään tutustuttiin kolmikielisellä kiertoajelulla. Loppupäivä omistettiin liikunnalle. Uudessa liikuntahallissamme oli ohjelmassa seinäkiipeily, salibandy ja uiminen ja saunominen. Vielä illan lopuksikin vapaan seurustelun lisäksi oli venäläisiä ja suomalaisia liikunnallisia pelejä Nurmeksen liikuntahallissa.

Torstaipäivän aamu oli myös omistettu liikunnallisille aktiviteeteille. Kuuluuhan Keskuskoulummekin Liikkuva koulu -ohjelman toteuttajiin. Aiheinamme oli jousiammunta, seinäkiipeily, sovellettu lentopallo ja jalkapallo. Iltohjelma oli omatoiminen, oppilaat kahta puolta rajaa paistoivat yhdessä karjalanpiirakoita, jotka sitten nautittiin yhdessä illan läksiäistilaisuudessa. Mukana oli myös arvovieraita. Lieksan hyvinvointijohtaja Arto Sihvonen ja Venäjäyhteistyön pioneerit Toini ja Taisto Lehikoinen osallistuivat tilaisuuteemme.

Leirikouluyhteistyö on osoittautunut erittäin antoisaksi ja monipuoliseksi. Voimme yhdessä toimimalla oppia toisiltamme paljon. Kielten opiskelun merkitys korostuu, kulttuurin ja luonnon tuntemus lisääntyy, opimme hyödyntämään tietotekniikkaa entistä monipuolisemmin, vaihdamme hyviä oppimiseen ja opettamiseen liittyviä käytänteitä ja mikä tärkeintä, jopa elinikäisiä ystävyyssuhteita syntyy.

Lieksassa Mujejärven vieraat saivat tutustua kaupungin uuteen Liehu-liikuntahalliin (kuva Arja Villman)

Mosaiikki-projekti
Riitta Puustinen, Arja Villman, Arto Turpeinen, Lieksan kaupungin perusopetus ja Lieksan lukio

Tapahtumia sadan vuoden takaa - vuoden vaihde 1918-1919

Vuoden 1918 aikana ja 1919 alussa Repolassa ja muualla Aunuksen Karjalassa ilmeni samanaikaisesti Vienassa kehittyneiden tapahtumien kanssa venäläisen virkavallan, tsarismin jäänteiden ja bolshevismin sortotoimenpiteiden ankaraa vastustusta, aseellistakin vastarintaa sekä vetoamista Suomeen, aseiden pyytämistä ja halua liittyä valtiollisesti Suomeen. Syntyi aseellisia kansannousuja. Porajärvi siirtyi kesällä 1919 Suomen suojelukseen v. 1918 siirtyneen Repolan lailla. Seuraavassa joitakin tapahtumia Kansalliskirjaston digitoitujen aineistojen sanomalehtiarkistosta poimittuna.

24.12.2018 Uusi Suometar no278 ...Repolassa viimekesäiset hallat veivät uuden sadon niin perinpohjaisesti ettei jäänyt kahden kuukauden elintarpeita pitäjään talven varaksi. Sellaista hallavuotta ei muisteta 1867 ja 1868 jälkeen. Suomesta pyydettiin apua tässä suhteessa. Useat maanviljelijät ympäri maan tekivät omavaraistalouksistaan lahjoituksia Repolan hyväksi ehdolla että…

14.1.1919 Karjalan Ääni no 4 ”Karjalan Ääni” on saanut iloisia uutisia Aunuksesta. Ne nimittäin kertovat, että se suomalainen hallintoalue, joka käsittää Repolan kunnan Aunuksessa ja joka loistaa kuin tähti pimeässä yössä, pyrkii laajenemaan. Viime viikolla saapui nimittäin Suojärvelle Porajärveltä, jonne rajalta noin 40 km, joukko nuorukaisia, jotka olivat kimmastuneina bolshevikkien harjoittamasta sotaväkeenotosta päättäneet tehdä noista isännistä selvän. He pyysivät suomalaiselta rajavartiostolta apua ja aseita voidakseen aatteensa toteuttaa. Ja he saivat kumpaakin. Vahvistettu joukko lähti matkalle Porajärvelle ja sen oli määrä vallata tuo kylä…

15.1. Maakansa no 10 Rauhaa ja järjestystä rakastavat karjalaset ovat ryhtyneet useammalla taholla Aunuksen läänissä vastarintaan bolshevikkeja vastaan. Vastarinta alkaa käydä yhä voimakkaammaksi. Suojärveltä ilmoitetaan, että bolshevikkivastaisten järjestöjen on onnistunut puhdistaa Porajärven, Kostamuksen ja Säämäärven kylät punaisista. Kerrotaan, että Soutjärven kylästäkin olisi bolshevikit ajettu pois…

17.1.Uusi Suomi no 13 Karjalan kysymys ja rauhankongressi. Karjalan-tuntijain Pariisin-matkan tarkoitus. Alkavissa rauhanneuvotteluissa toivotaan saatavan myöskin Karjalan asia esille kansojen kohtaloita ratkaistaessa. Sitä varten on täältä määrätty, kuten aikaisemmin on mainittu, Karjalan tuntijoina matkustamaan Pariisiin kirjailija livo Härkönen ja maisteri Lauri Hannikainen antamaan maailman mahtavain neuvospöytään valaistusta tästä syrjässä ja huomaamattomuudessa olleesta kansasta, sen mielialoista ja toiveista. Kirjailija Härkönen lausui mielipiteenään, että rauhanneuvotteluissa olisi tarmokkaasti ajettava Karjalan alueen Suomeen liittämistä maantieteellisten rajojen mukaan, Kaikkein ikävintä kuitenkin on, lausui haastateltu, että luonnollisenrajan ja karjalaisen asutusrajan välissä kulkee etelässä ja idässä kapea venäläinen asutusvyöhyke, paikoin leveämpänä, paikoin kapeampana, tosin vepsäläisten asuma-alojen katkomana, niin että se voi aiheuttaa vastustusta rajan vetämiseen luontaista tietään. Tällaisessa tapauksessa olisi kansallisen rajan vetäminen jätettävä tapahtuvaksi vasta mahdollisen kansanäänestyksen jälkeen, jos nim. nuo alueen venäläiset asettuvat jyrkästi vastustamaan luonnollisten rajojen noudattamista ja vetoisivat siinä juuri kansanäänestykseen. Nykyisin eivät kuitenkaan mainitulla vyöhykkeellä asuvat venäläiset tunnu jyrkästi sitä haluavan…

…Niinpä on Repola julistautunut liittyvänsä Suomeen ja on siellä väliaikaisesti järjestetty suomalainen hallinto, perustettu varsin laaja suomenkielinen kouluverkko, järjestetty itsenäisesti elintarveasiat ja omat miehet pitävät huolta järjestyksestä. Repolan jälestä ovat samaan päämäärään ruvenneet pyrkimään useat muutkin sen läheiset pitäjät, kuten Porajärvi, Säämjärvi, Vieljärvi, Pyhäjärvi, Mundjärvi, Mäntyselkä, Paadene ja Rukajärvi. Innostus on niin suuri ja pyrkimys niin vakava, että kansa on melkein paljain käsin noussut punaista hallitusta vastaan, kuten lehdissäkin on kerrottu. Jos kaikki mainitut pitäjät saadaan pysyväisesti puhtaiksi punaisista, joutuu koko laaja Keski-Aunus aivan kansallisrajaa myöten karjalaisten käsiin.

...On tietysti epätietoisia, mitenkä kypsiä rauhanneuvotteluissa ollaan Karjalan kohtalosta päättämään ja miten paljon toiveita sen liittämisestä Suomeen tällä hetkellä on. Tarkoituksena onkin, huomautti hra Härkönen, saada siinä tapauksessa, ettei suoranaisesti tulla suostumaan alueen liittämiseen Suomeen, sellainen alustava tila aikaan, että alue puhdistetaan kaikista sekasortoa aikaansaavista bolshevikkivoimista ja saatetaan inhimilliseen järjestykseen joko Suomen tai länsivaltojen avulla. Tämän järjestyksen turvissa sitten pantaisiin toimeen vapaa kansan mielipiteen kuulustelu ilman minkäänlaista painostusta, ja jätettäisiin Karjalan kohtalo siitä riippuvaksi.

…Tässä yhteydessä on huomattava esim. Karjalan uskontokysymys, johon nähden varmaankin tullaan toiselta taholta esittämään epäilyksiä, että karjalaiset tulisivat Suomen yhteydessä jonkinlaisen painostuksen alaiseksi. On tärkeää tässäkin suhteessa saada selvitetyksi Suomessa vallitseva yksimielinen käsitys siitä, ettei tarkoituksena ole kreikkalaiskatolisen uskonnon hävittäminen, Vaan päinvastoin sen kohottaminen karjalaisten kansanuskonnoksi…

21.1. Laatokka no 7 Kuten äskettäin kerroimme, ajoivat rajantakaiset karjalaiset veljemme mm. Porajärvellä tk. 7 p:nä bolshevikit pois kunnasta ja vangitsivat heidän johtomiehensä. Tämän jälkeen on Porajärvellä pidetty suuri kokous, jossa oli n. 200 osanottajaa. Tässä kokouksessa päätettiin yksimielisesti liittyä Suomeen. Kokouksen pöytäkirja on jo lähetetty Suomen hallitukselle. samasta kokouksesta päätettiin myöskin perustaa Porajärvelle suojeluskunta, johon heti liittyi 188 jäsentä…

Pian tämän jälkeen hyökkäsivät bolshevikit kuitenkin uudestaan mieslukuisana ja hyvin aseistettuina Porajärvelle. Vastaperustetulla suojeluskunnalla ei ollut kylliksi aseita puolustaakseen itseään ja täytyi sen näinollen suuren ylivoiman edessä perääntyä Suomen puolelle…

Tk. 18 p:nä iltapäivällä hyökkäsi sitten huomattava punaisten suksikomppania Suojärven Kaitajärvelle… Samaan aikaan hyökkäsi n. 20 miestä käsittävä punakaartilaisjoukko Suojärven Hautavaaran kylään…

28.1. Uusi Suomi no 22 Kiitos kaikille niille lukuisille maanviljelijöille eri osista maata, jotka äskettäin omista annoksistaan tekemillään viljalahjoituksilla ovat niin runsain määrin muistaneet Repolan kunnan avuntarpeessa olevaa väestöä, pyytää Repolan kunnanvaltuusto täten saada lausua vilpittömän tunnustuksensa ja syvän kiitollisuutensa, toivoen Jumalan siunaavan käden runsaasti palkitse van jalomielisten hädänalaiselle

tekemät uhraukset. Repolassa, tammikuun 7 pnä 1919. Kunnanvaltuuston puolesta: P. Kyöttnen, O. A, Rautava, Muitakin lehtiä pyydämme hyväntahtoisesti ottamaan ylläolevan kiitoksen palstoilleen.

2.2. Karjala no 27B Repolan oloista. Hels. San. haastattelija on puhutellut Repolasta juuri palannutta kouluolojen tarkastajaa lehtori A. Jotunia ja saanut kuulla häneltä sikäläisistä oloista seuraavaa. ...He tajuavat, että suomalaisella ei ole täällä aineellisten etujen tavoittelu kysymyksessä, vaan aatteellinen työ veljesheimon hyväksi. Merkkinä siitä ovat 4 kansakoulua ja alkukouluseminaari, jotka Itä-Karjalan toimituskunnan aloitteesta on tänne perustettu ja jotka hoidetaan Suomesta käsin. Voimiensa mukaan on koetettava repolalaistenkin avustaa koulutyötä hankkimalla oppilaille vaatteita ja kenkiä, ja rohkaisevaa on opettajille paikkakuntalaisten ystävällinen suhtautuminen koulujen toimintaan. Tämä sen sitä ilahduttavampaa, kun ottaa huomioon, että paikkakunnalla ei ole totuttu minkäänlaisiin uhrauksiin koulujen hyväksi. Näennäisesti ilmaiseksi on venäläiset koulut saatu ja niitä on hoidettu Venäjältä käsiä tuottamatta minkäänlaisia kuluja kunnalle....Taloudellista kehitystä haittaa kulkuneuvojen puutteellisuus, kun ei Lieksan vesistö ole sovelias pitkämatkaiselle laivaliikenteelle, odotetaan täällä hartaasti rautatietä, joka yhdistäisi Repolan kirkonkylän Lieksaan ja liittäisi Repolan kiinteämpään yhteyteen muun Suomen kanssa.

22.2. Helsingin Sanomat no 51 Suomalaisien joukkojen suojeluksessa olevan Itä-Karjalan väliaikaisen hallinnon varapuheenjohtaja Iivo Härkönen on haastattelussa lehtemme toimittajan kanssa antanut ystävällisesti seuraavia tietoja… Tällä hetkellä asiaintila Itä-Karjalassa, samoin kuin wiime kesänäkin, perin sekawa. Hallinnollisessa suhteessa on monenlaisia alueita. Täysin wapaana boshevismista on Repolan alue, joka nykyjään on suomalaisen hallinnon alaisena. ..Maassa on nyt wäestön turwana suomalaistaa sotawäkeä ja suomalainen väliaikainen hallinto, joka on järjestetty erityisille perusteille. Eri hallinnonhaaroista mainittakoon yleinen siviilihallinto, elintarvikeasiain hoito ja wihdoin siwistysasiain hoito. Repolan tarpeet on ainakin toistaiseksi woitu tässä suhteessa tyydyttää.

Koonnut Lea Tajakka

Arkistojen uumenista

Repolaa koskevien aineistojen etsiminen arkistoista on pitkällistä ja palkitsevaa työtä. Seuraavassa lyhyt katsaus arkistojen suomiin mahdollisuuksiin.

Arkistojen, kirjastojen ja museoiden yhteisen **Finna**-hakupalvelun kautta voi saada yleistuntuman Repola-aineistoihin. Hauissa kannattaa tarkistaa aina, että kyseessä on haluttu Repola. Jossain määrin auttaa Finna-haussa hakutulosten relevanssin määrittäminen vanhimmasta uusimpaan päin sekä alueen rajaus valikosta.

Repola-Seuran aiempi sukututkimuslähteiden ohjesivusto on hyvä lähtökohta tarkastella tietoa sukuihin liittyvän aineiston lähteistä. Tämä löytyy seuran sivuilta osoitteesta: http://repola-seura.net/suvut.html

Jonkin aikaa sukututkimustietojen saatavuutta on edistänyt mormonikirkon sukututkimusorganisaation digitoimat aineistot **Familysearch**iin, mistä löytyy verorevisioita. Tietokannassa olevien sukututkimuslähteiden käyttöä voi opiskella esim. Suomen Sukututkimusseuran järjestämällä kurssilla.

Suomen Kansallisarkiston digitaaliarkiston sekä hakupalvelun kautta voi tehdä löytöjä. Osaan aineistoa tarvitaan käyttölupa. Digitaaliarkiston kautta löytyy mm. sotapäiväkirjoja. Arkistojen Portin kautta voi tehdä aineistokohtaisia hakuja. Hakea voi esim. Sisäasiainministeriön jatkosodan aikaiset väestönsiirtoasiakirjat -arkistoa (1942-1947). Astia-verkkopalvelun kautta löytyy Repola-tuloksia, kuten ”Maanselän piiriesikunta. Ilmasuojeluyhdysupseeri, Maanselän piiriesikunta. Osasto Repola”. Digitaaliarkistosta löytyy myös mm. sananparsikortteja Pielisjärven alueelta, joista voi löytyä tuttuutta.

Karjalan Sivistysseuran verkkosivulta pääsee **Sampo-tietokantaan**, mistä voi hakea tutkimusdokumentteja ja artikkeleita. Hauissa voi saada eri tavoin tietoa esiin hakemalla esim. nimillä.

Museoviraston kuvakokoelmat ja **SA-kuva** ovat kuva-arkistoina varsin laajoja. SA-kuvat on saamassa rinnalleen merkittävän lisäyksen kuvia,

kun piakkoin Puolustusvoimien internetiin avattava arkisto tulee kattamaan kuvia ja videoita sisällissodasta tähän päivään saakka. Tuo kuvamateriaali kannattaa myös tutkia.

Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot verkossa ovat laaja vanhojen sanomalehti-, aikakauslehti- pienpainanteiden sekä ”muiden aineistojen” arkisto, johon on lehtien osalta tehty digitointi pääasiassa vuoteen 1929 saakka, joidenkin lehtien osalta aina vuoteen 1951 asti. Lehtiarkistossa liikkuessa kannattaa tutustua hakuohjeisiin ja tehdä erilaisia hakuja ja haun rajauksia, kuten nimellä tai kylittäin. Myös Kansalliskirjaston julkaisuarkisto verkossa, **Doria**, antaa tuloksia Repolasta.

Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden **Perinnearkiston tietokanta** on yksi mahdollinen yliopistollinen arkisto, josta voi tehdä löytöjä. Muita yliopistollisia arkistoja voi etsiä myös. Mm. Turussa on mittava yliopiston mediapankki, johon tosin pääsee toistaiseksi vain yliopiston omilla tunnuksilla.

Työväen arkiston verkkoarkistosta kannattaa myös tehdä hakuja.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) arkistosta löytyy aineistoa, mm. Repolan ja Porajärven osalta. Liisa Lehto SKS:n arkistosta kertoo, että siellä on hyvinkin vanhaa (1800-luvun lopun aineistoja, joista suuri osa kalevalamittaista runoa). Näitä pystyy hakemaan SKVR (Suomen Kansan Vanhat Runot) –tietokannasta, kun laittaa sinne paikkakunnan hakuehdoksi (https://skvr.fi/). Sen lisäksi löytyy muuta suhteellisen vanhaa aineistoa keruusarjoista VK (Vähäisiä keräelmiä), KT (Kansantieto-kyselyt), MT (Myytilliset tarinat), KJ (Karjalainen juhlaperinne), E (Kansatieteellisiä kuvauksia) jne. Useimmiten kannattaa aloittaa kertomusperinteen alueellisesta kortistosta - https://www.finlit.fi/fi/arkisto/kokoelmat-ja-tiedonlahteet/perinteen-ja-nykykulttuurin-arkistoaineistot/tekstiaineistot-13 - koska siihen on jo valmiiksi kerätty kooste paikkakunnan uskomustarinoista, paikallistarinoista ja kalendaariperinteestä. Helmi Helmisen aineistot Porajärveltä ovat vuodelta 1941 ja sisältävät uskomustarinoita, kalevalamittaista runoa tai laulua, loitsuja, taikoja, uskomuksia ja enteitä, itkuvirsiä, sananparsia jne.

Tietoa on oletettavasti myös seurakunta-arkistoissa sekä jäljitettävissä muutoin Repolalais-taustaisten vaiheita, yhteisöjä ja liikkumista seuraten. Mm. Karjalaispakolaisten sotilaskoulutuksesta voi löytyä tietoa joistakin lähteistä. Lisäksi kannattaa muistaa lehtien arkistot, kirjastot ja museo sekä seurata sähköisten arkistojen täydentymistä.

Kunkin arkiston kohdalla on hyvä tutustua arkiston sääntöihin ja kysyä tarvittaessa neuvoa tai vaadittavia lupia ko. arkiston taholta.

Tässä vielä Kauko Kuuselan kokoamia vinkkejä sukututkimukseen liittyen: http://www.elisanet.fi/kkla/kuusela/sukututkimus.html

Lea Tajakka

Jatkosodan päättymisestä tulee kuluneeksi ensi vuonna 75 vuotta - ennakkotietoa juhlallisuuksista

Syyskuun 4. päivän 2019 tulee kuluneeksi 75 vuotta Jatkosodan taisteluitten päättymisestä. Rukajärven suunnan historiayhdistys ry. järjestää Lieksassa 4.-5.9.2019 kansalaisjuhlan monine tapahtumineen, jotka sisältävät mm. konsertteja ja seminaarin luentoineen. Järjestelyissä ovat mukana mm. Lieksan kaupunki, Repola-seura ry., Pohjois-Karjalan rajavartiosto sekä vastaavia toimijoita Venäjän puolelta.

Juhlallisuuksiin kuuluu myös linja-automatka Lieksan Kivivaaran kautta Repolaan. Opastettu retki on suunniteltu toteutettavaksi 6.9. Matka vie sodan jälkeen ensi kertaa jatkosodan aikaista huoltotietä, Rukajärven tietä myöten Repolan Virran taistelupaikalle ja takaisin Lieksaan. Tarkemmasta ohjelmasta kerrotaan myöhemmin em. järjestelyihin osallistuvien yhteisöjen nettisivuilla. Matkavarauksia voi tehdä heti, kun matkaan liittyvistä yksityiskohdista on lopullisesti sovittu. Tavoitteena on, että kaikki halukkaat pääsevät mukaan.

Lieksassa tapahtuviin juhlallisuuksiin voi matkustaa myös höyryjunalla.

Tenho Tikkanen, Rukajärven suunnan historiayhdistys ry.

Tuonilmaisiin siirtynyt Seppo Pikarinen

Repola-seuran perustajiin kuulunut Seppo Pikarinen siirtyi 7.9.2018 ajasta iäisyyteen Kotkan keskussairaalassa. Seppo oli syntynyt 10.6.1936 Käkisalmella Juho ja Kerttu Pikarisen ensimmäiseksi lapseksi. Perheeseen kuuluvat myös kaksossisarukset Eeva Huttunen ja Marjatta Santalahti.

Sepon isän perhe, kuten useat muutkin sukulaiset, tuli rajan tälle puolelle Tarton rauhan yhteydessä 1920-luvulla. Sepon vanhemmat, Juho ja Kerttu, asuivat monella eri paikkakunnalla, päätyen 1940-luvulla Kotkaan, missä he toimivat kauppiaina Hovinsaarella. Myös Sepolle kaupankäynti oli läpi elämän lähellä sydäntä ja osan työuraansakin hän toimi kaupallisten aineiden ja konekirjoituksen opettajana Vehkalahdella. Sinne he vaimonsa Ritvan, os. Tynnilä, kanssa asettuivat asumaan 1960-luvun alussa, saatuaan sieltä kumpikin opettajanvirat. Opettajaksi Seppo valmistui Jyväskylän Kasvatusopillisesta Korkeakoulusta, kirjoitettuaan ensin ylioppilaaksi Kotkan yhteislukiosta 1957 ja käytyään armeijan ja kauppaopiston. Sepolla ja Ritvalla on kaksi lasta, Pekka ja Johanna, jotka ovat myös olleet Repola-seuran jäseniä.

Sepolla oli hyvä yleistietämys, jota hän mieluusti jakoi lähipiirilleenkin. Hänen monipuolisesta kiinnostuneisuudestaan kertovat myös lukuisat harrastukset, joita olivat mm. matkustelu, sukellus, valokuvaus, kuorolaulu, laskettelu, rullaluistelu ja pyöräily, joka säilyi mieluisana harrasteena aina vanhuuden päiville saakka. Vielä tänä vuonnakin häneltä taittui lukuisia kymmenien kilometrien pituisia matkoja sähköavusteisella pyörällä. Seppo oli myös kätevä käsistään ja kekseliäs perheen Pelle Peloton, joka kehitti kaikenlaisia elämää helpottavia keksintöjä. Välittömän ja sosiaalisen karjalaisen luonteensa ansiosta Sepolla oli suuri ystävien ja tuttavien joukko ympäri Suomenmaata.

Repola-seuran perustamiskokoukseen Bomballa Seppo osallistui koko perheen voimin ja seura sekä suku olivat Sepolle erittäin tärkeitä läpi koko elämän. Seppo toimi Repola-seuran jäsensihteerinä, sihteerinä ja hallituksen jäsenenä. Repolassa Seppo vieraili useita kertoja ja 1999 mukana oli myös oma tytär Johanna.

Lähtö tuonilmaisiin koitti lyhyen sairastelun jälkeen. Viesti Sepon poismenosta oli meille kaikille läheisille pysäyttävä ja koskettava, sillä kaikki tapahtui niin äkkiä, vain puolentoista viikon kuluessa. Rakkaat muistot Seposta elävät kuitenkin tuoreina meidän kaikkien mielissä ja sydämissä.

Johanna Pikarinen
Eeva Huttunen

Краткий обзор материалов номера

История всегда актуальна

Финлянлия отмечает столетие своей независимости. История вызывает у людей различные воспоминания. О событиях 1918 г. в Реболах и Поросозере тогдашние СМИ писали очень мало, причины могли быть экономические, политические, уровень СМИ был другой, чем сегодня.

Задача нашего общества - не терять связи со своими корнями, сейчас у нас есть все возможности для того, чтобы люди могли познать свою историю. Наш вклад — это две книги. «Aunuksen Repola» («Реболы.Олонецкая Карелия») раскрывает историю, а новая книга «Repola. Elämää ja ihmisiä kahdella puolella rajaa» («Реболы. Жизнь и люди по обе стороны границы») - современность. Книги служат хорошим источником, особенно сейчас, когда интерес к истории значительно возрос. Ее надо изучать объективно, без перегибов.

Первый год председательства в обществе дал мне очень много, и я уверен, что мы все вместе идем правильным путем.

Благодарю всех за сотрудничество и поздравляю с Рождеством и Новым годом!

Вилле Пянттонен, председатель общества

Дружба через границу

Средняя школа г. Лиекса осуществляет проект «Мозаика - школьные лагеря» вместе с муезерской и суккозерской школами. В 2017 г. в г. Нурмес российские и финские учителя составили вместе план мероприятий. Проект финансирует фонд «Культура» (Cultura). Первый лагерь был в сентябре в Муезерке и второй в октябре в Лиексе и в Нурмесе. Темами были природа, культура, история. Одна из целей проекта - повышение интереса к русскому языку. В Лиексе русский изучают примерно 70 учеников.

В Муезерке у нас была очень интересная программа, было видно, что хозяева действительно постарались. Мы быстро подружились и работали в группах, ребята там очень активные. Мы изучали язык, соревновались, танцевали, а вечером еще был Концерт дружбы.

В Лиексе и Нурмесе тоже была многосторонняя программа. Мы рассказывали про нашу историю и культуру, совершили экскурсию на гору Коли, был концерт, игры, соревнования и даже вместе пекли калитки! Такие встречи дают нам очень много, мы лучше узнаем друг друга, учимся друг у друга. Надеемся, что наша дружба будет продолжаться еще многие-многие годы.

Рийтта Пуустинен, Арья Виллман, Арто Турпейнен,
средняя школа и лицей г. Лиекса

Памяти Сеппо Пикаринена

Один из основателей Ребольского общества Сеппо Пикаринен скончался в г. Котка 7 сентября 2018 г. Сеппо родился в г. Кякисалми (совр. Приозерск) 10 июня 1936 г. Семья отца Сеппо перешла в Финляндию после Тартусского мира в 1920-годы. Трудовую жизнь Сеппо начал в магазине родителей, позже он закончил педагогический институт в г. Ювяскюля, и вместе с женой Ритвой они многие годы работали учителями. Вся семья, включая детей Пекку и Йоханну, были автивными членами Ребольского общества.

В Ребольском обществе Сеппо был секретарем, членом правления. Он неоднократно бывал в в Реболах, в 1999 г. вместе с дочерью Йоханной. Для всех нас близких кончина Сеппо - большая утрата, тем более, что болезнь была непродолжительной, всего полторы недели. Память о нем будет жить в наших сердцах.

Йоханна Пикаринен
Эва Хуттунен

REPOLA-SEURA R.Y.

Hallitus 1.3.2018 – 28.2.2019

Ville Pänttönen, *puheenjohtaja, taloudenhoitaja,*
gsm 040 5111 560
Kauppakatu 10a A 1, 80100 JOENSUU
ville.panttonen@gmail.com

Lea Tserni-Puittinen, *sihteeri*,
gsm 050 5204121
Kylänlahdentie 24, 81810 JAMALI
lea.tsernipuittinen@lieksa.fi

Valentina Afanassieva, gsm 040 716 5151
valentina.afanassieva@elisanet.fi

Asko Saarelainen, gsm 040 104 4111
Korholantie 1, 81720 Lieksa
asko.saarelainen@lieksa.fi

Antti Pottonen, *varapuheenjohtaja*
pottonen@gmail.com

Lea Tajakka
lea.tajakka@oyk.fi

Jorma Turunen, gsm 050 044 5444
Lohenevä 1 b, 02170 Espoo
jorma.t.turunen@gmail.com

Hallituksen ulkopuolinen jäsensihteeri
Päivi Kiiskinen, gsm 050 511 6580
Kiehiskuja 3, 80140 JOENSUU
paivi.kiiskinen1@gmail.com

JOULULAHJAKSI
Repola-kirjoja

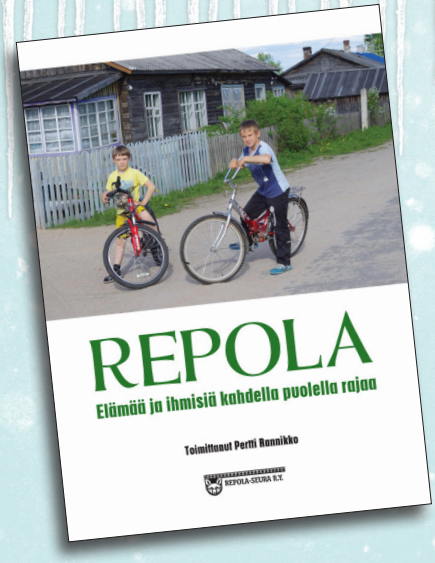

Repola-seura myy joulukuussa 2017 julkaisemaansa kirjaa **REPOLA – Elämää ja ihmisiä kahdella puolella rajaa** 20 €:lla (+postitusmaksu 9 €). Tilaamalla useamman kappaleen kerralla säästää postimaksuissa, esimerkiksi kolmen kirjan paketin postitusmaksu on myös 9 €. Tilaukset postitse Pertti Rannikolta (pertti.rannikko@uef.fi, p. 013 717422). Postimaksut voi säästää hakemalla kirjan Joensuussa Ville Pänttöseltä (ville.panttonen@gmail.com, p. 040 5111 560) ja Lieksassa Lea Tserni-Puittiselta (lea.tsernipuittinen@lieksa.fi, p. 050 520 4121). Postitse voi Pertti Rannikon kautta tilata myös Repola-seuran vuonna 2001 julkaisemaa kirjaa **Aunuksen Repola** (30 €+ postimaksu 9 €).

Hyvää Joulua ja onnellista uutta vuotta 2019 !